

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/616/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

316/2013. (XI.13.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2012. július 23-án előterjesztett **panaszát** a 2013. november 13-án – dr. Kozma Ákos elnökhelyettes távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos elektronikus úton terjesztette elő panaszát, amelyben az alábbiakról számolt be.

2012. június (helyesen: július) 17-én a Budapest (...) kerület, D. utca (...) szám (...) emeletén lévő egyik lakásba a tulajdonos meghívására otthonvédők érkeztek, hogy kifejezzék tiltakozásukat az általuk jogtalannak vélt kilakoltatás ellen, mely jogtalanság számukra a rendelkezésre álló iratokból is megerősítést nyert. A panaszos felelős állampolgárként kötelességének érezte, hogy a tulajdonos hívására a lakásban megjelenjen, és tiltakozását fejezze ki. A panaszos hozzáteszi, hogy előzetesen arról „keringett információ az interneten”, hogy a Budapest Főváros (...) kerületi Önkormányzat adott utasítást az illetékes rendőrkapitányságnak arra, hogy a 15 órakor kezdődő kilakoltatás környékét már 14 órakor zárja le, mivel ott a Koppány csoport megjelenése várható.

A panaszos a lakásban tartózkodott, amikor kb. 15 órakor a rendőrség megérkezett a végrehajtóval, az intézkedések kezdetén a panaszos nem hallott rendőri felszólítást. Elmondja, hogy az ajtónál álló emberek egy rácsozattal zárták el a végrehajtó útját, és többen a rácshoz láncolták magukat. A végrehajtó ezt észlelve utasításba adta a rendőrségnek, hogy kezdje meg

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

a lakás kiürítését. A rendőrség nekiesett a felszerelt három darab rácsnak, és egymás után vágták le azokat, igen durva módszerrel, nem törődve azzal, hogy a flexből kiszálló szikra sérülést okoz-e valakinek.

A panaszos ekkor már kíváncsiságból figyelemmel kísérte a bejárat ajtajánál zajló eseményeket. Láta, hogy a második rács eltávolításakor egy embert, aki a rácsba kapaszkodott, durván, a ráccsal együtt mozgattak és vezettek el. A rendőrök közvetlen a rácshoz láncolt emberek teste mellett vágták a vasat, nem törődve azzal, hogy sérülést okoznak. Miután eltávolították a csapszegeket, majd az emberek lábánál átvágták a rácsot, és a hozzá bilincselte személyekkel együtt vitték odébb. Ekkor valaki bezárta az érintett lakás bejárat ajtaját, azt azonban hallotta a panaszos, hogy egy férfi és egy nő üvölt a fájdalomtól.

Amikor a rendőrök nekiestek a bejárat ajtajának, nagyon megijedt mindenki. Óriási hangzavar keletkezett attól, hogy a rendőrök az ajtót vésővel és kalapáccsal kezdték el bontani. Átütötték a fa ajtót, majd szakaszosan darabolták tovább. Felszólítást a panaszos még ekkor sem hallott.

Amikor végül a rendőrök beszakították a megbontott ajtót, a lakásban tartózkodók közül többen a földre ültek, hogy az eltúlzott rendőri intézkedés miatti tiltakozásukat kifejezzék. Elsőnek a panaszoshoz lépett oda egy rendőr, és az igazolványát kérte tőle, majd felszólította, hogy álljon fel, és menjen vele. Erre a panaszos nem volt hajlandó, ezért négy vagy öt rendőr nekiesett, és durván a földre teperték. Hiába üvöltötte a panaszos, hogy kitekerik a karját, illetve, hogy szívbeteg, a rendőrök nem törődtek vele. Végül „hátratört karra” kísérték az autóhoz, és még a kabátját sem vehette magához, így az ottmaradt a lakásban. Ottmaradt továbbá a helyszínen a panaszos gépkocsija is, miután őt a BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányságra szállították.

A kapitányság épületében a folyosón ültették le, majd egy óra várakozás után közölték, hogy átviszik az (...) rendőrkapitányságra. A panaszos jelezte, hogy nem akar menni, mert odavitték az ismerősei a gépkocsiját a BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányság elé, a kabátja pedig az intézkedés helyszínén maradt. A rendőrök azonban ekkor ismét nekiugrottak, a panaszos kezeit megbilincseltek, és átszállították.

Mintegy 5 órája volt a panaszos a rendőrségen, amikor szóltak neki, hogy elmehet. Papírokat kellett aláírnia, de az intézkedéssel szemben sehol sem tudott panasszal élni, és úgy bocsátották el a rendőrségről, hogy semmilyen papírt nem kapott, „egyszerűen kidobták az utcára”.

A panaszos a történetek kapcsán kifogásolja, hogy a helyszínen az emberek hiába kértek a végrehajtótól végzést, nem kapták meg, és a végrehajtó nem is igazolta magát. A rendőrség mindenek ellenére erőszakot alkalmazott a lakásvédőkkel szemben.

A panaszos utal a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (a továbbiakban: Rtv.) rendelkezéseire, amelyek értelmében a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során továbbá annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. Hozzáteszi, hogy a konkrét esetben a rendőri intézkedés jogszerűtlensége egyértelműen megállapítható volt, ugyanis a helyszínen tartozódó végrehajtó több kamera jelenlétében sem volt hajlandó végzést mutatni a végrehajtás jogszerűségének igazolására. Ennek következtében – a panaszos

megítélése szerint – megszűnt a rendőri beavatkozás jogszerűsége. Utal továbbá rá, hogy jogtalan volt az előállítás a rendőri felszólítás elmaradása miatt is, de azt is megjegyzi, hogy nagy volt a hangzavar, így a felszólítás egyébként sem lett volna hallható. A panaszos megítélése szerint hibát követett el a hatóság, amikor nem hangosbemondón keresztül szólította fel a jelenlévőket, és nem biztosított lehetőséget a szabad elvonulásra. Ez az eljárás a panaszos szerint ellentétes az Rtv.-ben foglaltakkal. Erőszakosnak és arányaiban eltúlzottnak tartja tehát a rendőri fellépést, amelynek keretében a néhány civil aktivistával szemben kivezényelt Készenléti Rendőrségi brutálisan lépett fel. Utal rá, hogy a rendőrség indulatainak semmi nem szabott határt, így a rácsokat és az ajtót a rendőrök darabokra törték.

A rendőri intézkedések megbotránkozást váltottak ki és riadalmat keltettek a jelenlévőkben. A panaszos véleménye szerint azok végrehajtása során a rendőreg visszaélt a hatalmával.

Megjegyzi a panaszos, hogy a történetekről a Készenléti Rendőrség és a BRFK állományába tartozó rendőrök is készítettek videofelvételt, és kéri, hogy a Testület tegye meg a szükséges lépéseket azok beszerzése iránt.

A fentiek alapján kéri a történetek kivizsgálását.

2) A panaszos beadványát 2012. augusztus 2-án postára adott levelében aláírásával erősítette meg, és a Testület kérdéseire válaszolva a következőkkel egészítette ki.

A sérelmezett események idején fehér színű, galléros pólót viselt „Koppány csoport” felirattal.

Az intézkedés során szerzett sérüléseket: a durva előállítás következtében mindkét karján véraláfutás alakult ki. Ezzel kapcsolatosan panaszt nem tett és látelleletet sem vetetett fel, mivel a foltokat csak otthon észlelte.

A BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányságon azt közölték vele, hogy átszállítják a (...) kerületbe. A panaszos ez ellen tiltakozni próbált, de erőszakkal megbilincseltek, és az átszállítást végrehajtották. A BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányságon egy bűncselekménnyel vádolt külföldi állampolgárral zárták össze. Végül anélkül engedték szabadon, hogy a kihallgatására sor került volna, és azóta sem kapott semmilyen dokumentumot a történetekkel összefüggésben.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

A) A Testület elsőként a Készenléti Rendőrségtől érkezett iratokat ismerteti.

1) A Készenléti Rendőrség parancsnoka 2012. augusztus 28-án az alábbiakról tájékoztatta a Testület elnökét. 2012. július 17-én 13 óra 15 perctől 20 óra 00 percig a Budapesti Rendőrfőkapitányság (a továbbiakban: BRFK) illetékességi területén, a D. u. (...) szám (...) számú lakásában a Készenléti Rendőrség (...) Bevetési Osztály állományából 2+16 fő, illetve a Készenléti Rendőrség (...) Bevetési Osztály állományából 1+11 fő bírósági végrehajtással összefüggő kilakoltatás rendőri biztosításában vett részt. A bírósági végrehajtó tevékenységét

a helyszínen a „Koppány Csoport” tagjai akadályozták, ami miatt nagyobb létszámú rendőri erő helyszínre küldése vált szükségessé.

A Készenléti Rendőrség állományába tartozó rendőrök összesen 7 személyt állítottak elő a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 33. § (2) bekezdésének f) pontja alapján, mivel ők az általuk elkövetett szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatták, 7 személlyel szemben pedig jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetése miatt szabálysértési feljelentést tettek. Összesen 1 esetben került sor bilincselésre az Rtv. 48. §-ának a), b) és c) pontjai alapján, és 5 esetben alkalmaztak testi kényszert az Rtv. 47. §-a alapján.

A kilakoltatást N-né dr. E. K. bírósági végrehajtó foganatosította. Arra vonatkozóan, hogy a bírósági végrehajtó mikor és milyen formában kért segítséget a rendőrségtől a végrehajtás lefolytatásához, a BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányság munkatársai nem nyújtottak tájékoztatást a Készenléti Rendőrség állománya részére. Az eredetileg közterületi járőrszolgálat ellátására tervezett bevetési csoportokat a BRFK kérése alapján irányították át az intézkedés helyszínére.

A rendőri jelentések szerint a r. főhadnagy rendfokozatú helyszíni parancsnok eleget tett az Rtv. 20. §-ában foglalt azon kötelezettségének, amely az intézkedés tényének és céljának közlését írja elő.

A Készenléti Rendőrség állománya a helyszínen feladatát a BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányság alárendeltségében, a helyszíni parancsnok utasításainak megfelelően hajtotta végre. A rendőrök a feladat végrehajtása során sötétkék színű bevetési nadrágot, bevetési pólót, szolgálati bakancsot viseltek, illetve 9 fő CPE típusú ütő- és szűrőállító testvédő felszerelésbe volt öltözve.

A kilakoltatással kapcsolatos rendőri feladatok megkezdésekor a helyszíni parancsnok közölte az akkor még a lakásajtónál és a beugrónál kialakított barikádszerű torlasz között tartózkodó, a kilakoltatás végrehajtását akadályozni szándékozó személyekkel, hogy jogerős bírósági határozaton alapuló végrehajtás van folyamatban, és felszólította őket, hogy ezt tevékenységükkel ne akadályozzák, továbbá figyelmeztette őket, hogy amennyiben a rendőri felszólításnak nem tesznek eleget, szabálysértést követnek el. A helyszíni parancsnok a felszólításokat többször megismételte. A kilakoltatást akadályozó személyek a felszólítások alatt – mintegy vezényszóra – egyszerre hangos kiabálásba kezdtek. A r. főhadnagy ezt követően ismételt, a feladat végrehajtása során pedig még több alkalommal tájékoztatta a végrehajtást akadályozó személyeket, hogy cselekményükkel a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését követik el. Az egybegyűlteket figyelmeztették, hogy amennyiben szabálysértő magatartásukat nem hagyják abba, előállítják őket a BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányságra. Amikor már a belülről eltorlaszolt bejárati ajtón próbáltak bejutni a rendőrök, többször, jól hallhatóan arra is felszólították a lakásban tartózkodó személyeket, hogy a torlasztól távolodjanak el, nehogy valaki megsérüljön.

A helyszíni parancsnok a felszólításokhoz nem használt hangosító berendezést, mivel a felszólítások tartalma a helyszínen tartózkodó valamennyi személy számára hallható volt – amit az is igazol, hogy a végrehajtást akadályozó személyek az elhangzottakra hangos kiabálással reagáltak.

A rendőri intézkedéseket a helyszíni parancsnok utasítására fogatosították. Személyi szabadságot korlátozó intézkedést azon személyekkel szemben fogatosítottak, akik a végrehajtást akadályozták, a rendőri felszólítás ellenére sem hagyták el a helyszínt, a rendőri intézkedésnek pedig nem engedelmeskedtek, ezzel szabálysértést elkövetve, amelyet a felszólítások ellenére is tovább folytattak. Az intézkedés alá vont személyek a feladat végrehajtása során a végrehajtás jogszerűségét kérdőjelezték meg, arra hivatkozva, hogy szerintük az eljárás nem hatályos jogszabályokon alapul. Az aktivisták többször elmondták a rendőröknek, hogy ők is kerülhetnek bármikor ilyen helyzetbe, érezzék át a kilakoltatott személy helyzetét. Véleményüknek arrogáns hangnemben, esetenként obszcén kifejezések használatával adtak hangot, folyamatosan szidalmazva a rendőröket. A rendőri intézkedések fogatosítását, annak módját a helyszínen nem sérelmezték.

A lakásba történő bejutást a bírósági végrehajtó által biztosított lakatos szakmunkás segítette, a torlaszok megbontásában a rendőrség nem vett részt. A rendőrség többszöri felszólítással gondoskodott arról, hogy a lakásban tartózkodókat sérülés ne érje, továbbá a sarokcsiszoló alkalmazása során egy szekrénylapot tartottak a kiszóródó törmelék kiszóródási irányába. A vasrácsához magukat odaláncoló személyeket erővágó ollóval szabadította ki a rendőrség. A lakásba történő bejutás után azonnal bezáratták az összes ablakot, illetve az erkély ajtaját, annak elkerülése érdekében, hogy az igen felfokozott lelkiállapotban talált tulajdonos nehogymeg gondolatlan lépésre szánja el magát.

A kényszerítő eszközök alkalmazását minden esetben parancsnoki kivizsgálás követte, a rendőri intézkedések fogatosítása következtében pedig egyik intézkedés alá vont személynek sem keletkezett sérülése. Az Országos Mentőszolgálat munkatársai egy mentőgépjárművel a helyszínen tartózkodtak, és a rendőrök tájékoztatták az intézkedés alá vont személyeket, hogy akinek sérülése van, vagy rosszul érzi magát, tőlük kérhet ellátást. Sérülése senkinek sem keletkezett, azonban a tulajdonos pszichikai rosszullétre panaszkodott, ezért mentőorvos látta el.

A panaszossal szemben testi kényszert és bilincset alkalmaztak, illetőleg előállították, tekintettel arra, hogy a végrehajtást akadályozta, a helyszínt a rendőri felszólítás ellenére nem hagyta el, a rendőri intézkedésnek nem engedelmeskedett, amivel szabálysértést követett el, amelyet a felszólítások ellenére tovább folytatott. A panaszost a BRFK (...) Kerületi Rendőrkapitányság utasítására a BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányságára szállították át, tekintettel arra, hogy a fogdában nem volt több hely. A panaszos az átszállítás miatt passzív ellenállást tanúsított, egy székbe kapaszkodott, ami miatt ismételten bilincset alkalmaztak vele szemben.

2) A Készenléti Rendőrség (...) Bevetési Osztály II. Alosztály r. hadnagy rendfokozatú alosztályvezetője 2012. július 17-én kelt jelentésében kifejtette, hogy 2012. július 17-én 13 óra 15 perctől 23 óra 00 percig a BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányság illetékességi területén a D. u. (...) számú lakásánál bírósági végrehajtási feladatban vett részt. A r. hadnagyot 13 óra 00 perckor utasította a Készenléti Rendőrség Központi Ügyelete, hogy jelenjen meg a megjelölt cím alatt, mert onnan a BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányság kilakoltatáshoz kért segítséget. Ezzel egy időben a BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányság illetékességi területén szolgálatot teljesítő (...) bevetési csoportot is a helyszínre irányították, 9 fővel.

A r. hadnagy 13 óra 35 perckor érkezett a megadott címre, ahol a BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányság váltásparancsnoka arról tájékoztatta, hogy 15 óra 00 perces kezdő időponttal bírósági végrehajtás alapján kilakoltatásra kerül sor. A váltásparancsnok azt is

közölte a r. hadnaggyal, hogy kb. 15-20 fő – a Koppány csoport tagjai – bezárkóztak a lakásba a kilakoltatás megakadályozása érdekében. A r. hadnagy a helyszíni parancsnokkal szemrevételezte a folyosót, és megállapította, hogy a bejárati ajtó előtt nagyjából 3-4 méterre a Koppány csoport tagjai zárt szelvényből hegesztett, 2 méter magas tüskés rácsokat csavaroztak a falba az intézkedés megakadályozása érdekében. A látottakat a r. hadnagy jelentette a Készenléti Rendőrség osztályvezetőjének, és ezzel egy időben további csoportok átirányítását kérte az intézkedés eredményes és biztonságos végrehajtása érdekében. A r. hadnagyot az osztályvezető arról tájékoztatta, hogy a Készenléti Rendőrség Központi Ügyeletének engedélyével további csoportokat irányítanak át alárendeltségébe.

14 óra 30 perckor a r. hadnagy alárendeltségébe megérkezett a (...)bevetési csoport 9 fővel, valamint 14 óra 40 perckor a (...) bevetési csoport 7 fővel, továbbá a (...) vezetésével a (...) bevetési csoport 1+11 fővel. A bírósági végrehajtó egy önálló bírósági végrehajtójelölt kíséretében 14 óra 45 perckor érkezett a helyszínre. A végrehajtó közölte a rendőrökkel, hogy kilakoltatást fog végrehajtani, amihez a rendőrség segítségét kéri. A r. hadnagy a (...) bevetési csoporttal felvette a testvédő felszerelést, és a helyszíni parancsnok utasítására megkezdte az intézkedést.

15 óra 15 perckor a kilakoltatással érintett lakás ajtaja előtt a bírósági végrehajtó figyelmeztette a lakás tulajdonosát, hogy a jogszerű kilakoltatást megkezdi, és felszólította őt a lakás elhagyására. A tulajdonos a felszólításnak nem tett eleget. A biztosítás parancsnoka ezzel egy időben felszólította a lakásban tartózkodókat, hogy a helyszínt hagyják el, és a kilakoltatást ne akadályozzák. A felszólításnak senki sem tett eleget, ezért az önálló bírósági végrehajtó által felkért lakatos megkezdte a rácsok leszerelését és szétbontását.

A Koppány csoport tagjai az ajtó és a rács közötti részen kezüket a rácsra helyezve folyamatosan akadályozták a lakatos munkáját, botokat is igénybe véve tevékenységükhöz, továbbá odaláncolták magukat az összehegesztett rácsokhoz és a bejárati ajtó biztonsági rácsához is. A biztosítás parancsnokának utasítására az odaláncolt személyeket a BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányságra szabálysértés továbbfolytatása miatt előállították.

A lakásba 16 óra 30 perckor sikerült bejutni, ahol a biztosítás parancsnoka felszólította a bent tartózkodókat, hogy a helyszínt önként hagyják el, máskülönben előállítják őket. A biztosítás parancsnokának utasítása az volt, hogy aki önként elhagyja a lakást, azt nem kell előállítani, csak igazoltató lapot kell kitölteni. Ezen személyeket a BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányság beosztottjai igazoltatták.

A lakás elhagyását megtagadó személyeket a r. hadnagy alárendeltségébe beosztott bevetési egységek további intézkedések végett előállították a BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányságra. A helyszínen ezek után normalizálódott a helyzet. A történetről folyamatos kamerafelvétel készült, a bevetési csoportokba beosztott állomány minden esetben jog- és szakszerűen, higgadtan és fegyelmezetten intézkedett. A r. hadnagy 18 óra 00 perckor hagyta el a helyszínt bevetési csoportjaival a biztosítás parancsnokának engedélyével, azonban a bírósági végrehajtók munkájának segítésére a (...) bevetési csoportból hátrahagyott 4 főt. Ezt követően a BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányságra ment annak érdekében, hogy a személyes szabadságot korlátozó intézkedések és kényszerítő eszközök használatának jogszerűségét vizsgálja. A r. hadnagy a BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányság Ügyeletes Tisztjének utasítására 3 előállított személyt átszállított a BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányság fogdájába, mivel elhelyezésük nem volt megoldott.

A r. hadnagy a személyes szabadság korlátozására vonatkozó jelentések befejezését követően 22 óra 40 perckor indult el a Készenléti Rendőrség Központi Objektumába, ahová 23 óra 15 perckor érkezett meg.

3) A Készenléti Rendőrség (...) Bevetési Osztály 3. Alosztályának csoportvezetői 2012. július 17-én jelentésben számoltak be napi tevékenységükről, mivel azonban ezen jelentések a korábbiakban ismertetettekhez képest új információkat nem tártak fel, ismertetésüktől a Testület eltekint. Hasonlóképpen nem tartalmazott korábban még nem ismertetett releváns információkat a Készenléti Rendőrség (...) Bevetési Osztály III. Alosztály r. zászlósának 2012. július 18-án kelt jelentése sem.

4) A Készenléti Rendőrség mellékelte továbbá a panaszos előállításának végrehajtásáról készült jelentést, valamint az ezzel kapcsolatos parancsnoki kivizsgálást és véleményt, valamint külön parancsnoki kivizsgálást.

Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés tartalma szerint a panaszost az Rtv. 29.§ (1) bekezdése alapján igazoltatták, az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján ruházatát átvizsgálták, továbbá az Rtv. 33.§ (2) bekezdés f) pontjának első fordulata alapján, mint szabálysértést felszólítás ellenére folytató személyt előállították. A rendőrség hivatkozik továbbá az Rtv. 39. § (1) bekezdés h) pontjára is, azaz a szabálysértést folytató személy előállítása céljából magánlakásban intézkedés foganatosítására. A jelentés alapján a panaszossal szemben bilincset az Rtv. 48. § d) pontja alapján (azaz ellenszegülés megtörése érdekében), illetőleg a 48. § b) pontja alapján (támadás megakadályozása érdekében) alkalmaztak. A bilincset 16 óra 30 perctől 16 óra 40 percig alkalmazták a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. § (4) bekezdés b) pontja szerint a kezek „előre ill. hátra” bilincselésével. A rendőri intézkedés során sérülés nem keletkezett.

A jelentés tartalma szerint az intézkedést foganatosító rendőrt a Készenléti Rendőrség tisztje 14 órakor arra utasította, hogy menjen a helyszínre kilakoltatási feladat biztosítására. A kilakoltatás 15 óra 00 perckor kezdődött meg. A lakás előtti részen vasrácsok voltak a falon elhelyezve, továbbá a bejárati ajtót eltorlaszolták, valamint egy biztonsági rács is fel volt szerelve. A jelentésben foglaltak szerint a bent tartózkodó személyek többszöri felszólítás ellenére sem nyitottak ajtót és nem hagyták el a lakást. A jelentést készítő rendőr a lakatos mester segítségével 16 óra 20 perckor jutott be a lakásba, majd a bent lévő személyek a rendőri felszólításnak ismételen nem tettek eleget, ezt követően megkezdődtek az előállítások. Az eljárás során a lakás belső szobájában lévő személyeket ismételen felszólították cselekményük abbahagyására, aminek azok ismételen nem tettek eleget. A szobában tartózkodott a panaszos is, akivel szemben az irányító parancsnok B. T. r. fhdgy. utasítására a jelentést készítő rendőr testi kényszert alkalmazott, majd kezeit hátra helyzetben megbilincselte, mivel a panaszos passzív ellenállást tanúsított. Az intézkedést U. I. r. őrmester, a Készenléti Rendőrség állományának tagja a 104W sorszámú kamerával rögzítette. A panaszos a szabálysértést nem ismerte el, azonban a szabálysértési nyilatkozatot aláírta. A panaszos ruházatát a gépjármű mellett átvizsgálták, majd a panaszost sérülés és panaszmentesen előállították a BRFK (...) Kerületi Rendőrkapitányságra, ahol az ÜTI utasítására a BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányságra átszállították 17 óra 50 perckor. Az átszállítást megelőzően a panaszos ismét passzív ellenállást tanúsított, a BRFK (...) Kerületi Rendőrkapitányságon belekapaszkodott egy székbe, majd rendőri felszólítás ellenére nem engedelmeskedett, ezért testi kényszert, majd 17 óra 55 perctől 18 óra 20 percig ismételen

bilincset alkalmaztak vele szemben. A panaszt ezt követően sérülés és panaszmentesen elhelyezték a BRFK (...) Kerületi Rendőrkapitányság előállító helyiségébe.

A jelentés rögzíti azt is, hogy az Rtv. 33.§ (4) bekezdése alapján az előállítás okáról a panaszt tájékoztatták, illetőleg, hogy az előállítás idejéről szóló igazolást kiadták. Ez utóbbi irat a Testület rendelkezésére bocsátott iratok között nem fellelhető.

A jelentésen kézírással és pecséttel ellátva látható az is, hogy a panaszt az előállító helyiségből 22 óra 13 perckor szabadították.

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás tartalma alapján az Rtv. fenti rendőri jelentésben ismertetett rendelkezéseinek panaszossal szemben történő alkalmazása jogszerű és szakszerű volt, illetőleg megfelelt az arányosság követelményeinek.

5) A parancsnoki kivizsgálás tartalma szerint az intézkedő rendőrök bírósági végrehajtás biztosításában vettek részt. A panaszos a lakásban tartózkodott és többszöri rendőri felszólítás ellenére sem hagyta el a helyszínt. A lakásba való bejutás során testi kényszerszerűen alkalmaztak, amely nem okozott sérülést. A panaszt a BRFK (...) Kerületi Rendőrkapitányságra előállították, majd átszállították a BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányságra. Az intézkedő rendőrök a panaszossal szemben az eredményes előállítás, illetőleg az intézkedés eredményes befejezése érdekében testi kényszerszerűen alkalmaztak, amely jogszerű, szakszerű és indokolt volt. A parancsnok megállapítja továbbá, hogy a testi kényszer alkalmazása sérülést nem okozott, a panaszosnak azzal, illetve az intézkedéssel szemben nincs panasa.

A parancsnoki kivizsgálás rögzíti azt is, hogy a panaszos szökésének és támadásának megakadályozása céljából karjait hátra helyzetbe bilincselték. A bilincs alkalmazása 16 óra 30 perctől 16 óra 40 percig, valamint az átszállítás alatt 17 óra 55 perctől 18 óra 20 percig tartott, az eset összes körülményére figyelemmel indokolt volt és szükséges ideig tartott, valamint a testi épséghez fűződő jog tiszteletben tartásával történt. A parancsnoki kivizsgálás megállapításai szerint az intézkedés és a kényszerítő eszköz alkalmazása jogszerű, szakszerű és indokolt volt, valamint az Rtv. 15. §-ban foglaltak szerint arányban állt az intézkedés törvényes céljával, az intézkedés alá vont személyt emberi méltóságában nem sértette.

B) A BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányság az alábbi iratokat bocsátotta a Testület rendelkezésére.

1) A BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányság kapitányságvezetője 2012. augusztus 24-én kelt jelentésében a BRFK hivatalvezetőjét arról tájékoztatta, hogy a rendőri intézkedésre az N.-né Dr. E. K. önálló bírósági végrehajtó által küldött, (...) számú megkeresés alapján került sor.

Az intézkedés biztosítása érdekében előzetes helyszínmegtekintés céljából 13 óra 35 perckor érkezett meg az intézkedés fogantatásában résztvevő egység. Az egység az előjárónak jelentette, hogy ellenszegülés várható, és a helyszínen maradt. A biztosítás érdekében tett intézkedések a végrehajtási cselekmény 15 óra 00 percre tervezett megkezdésével folytatódottak.

A végrehajtó 2012. július 8-i keltezéssel kérte megkeresésében a végrehajtási cselekmény biztosítását. Helyszínre érkezéskor a korábbi tapasztalatoknak megfelelően kérte a megfelelő szintű biztosítást. Intézkedését bemutatkozással és az eljárási cselekmény tényének közlésével kezdte meg, majd az együttműködés hiánya, és tevékenységének akadályozása miatt kért

rendőri segítséget a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.). 45. §-a alapján, illetőleg biztonsága érdekében, helyszíni egyeztetés alapján.

A helyszínmegtekintés céljából megjelent egység közölte a rendőri jelenlét okát a címnél tartózkodókkal, illetve az intézkedés tényleges megkezdésekor egy r. főhadnagy külön is közölte az intézkedés okát és célját. Az intézkedést 40 rendőr részvételével hajtották végre, a kerületi kapitányság állományából 8 fő, a Készenléti Rendőrség állományából 32 fő igénybe vételével. Az intézkedő rendőrök bevetési ruházatot viseltek.

A rendőrök felszólították a helyszínen tartózkodó személyeket, hogy a végrehajtási eljárás biztosítása érdekében tegyék szabaddá a bejárat előtti területet, és az eljárást akadályozó cselekményüket hagyják abba. Az intézkedést akadályozó személyeket tájékoztatták arról, hogy jogsértést követnek el, és figyelmeztették őket ellenszegülésük következményeire. Az aktivistákat egyértelműen tájékoztatták arról is, hogy végrehajtási eljárás van folyamatban. A felszólítás kihangosítás nélkül történt, mivel az a helyszín jellege miatt szükségtelen lett volna.

A rendőrök azon személyeket vonták intézkedés alá, akik nem engedelmeskedtek a végrehajtási cselekmény biztonságos és eredményes lefolytatására irányuló felszólításnak. A felszólítás a folyosó szabaddá tételére, az ellenszegülés abbahagyására terjedt ki, illetve figyelmeztették az egybegyűlteket a törvényes következményekre is. A különböző felszólítások az aktivisták testi épségének megóvását is célozták. A végrehajtó eljárásának biztosítása jogalapjául pedig a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 37. §-a szolgált.

Az akadályok elhárításáról a közreműködés kérelmezője gondoskodott, a rendőrség a testi épség megóvása és az esetleges sérülések elkerülése érdekében működött közre, a felvételeken látható módon (pl.: flexeléskor a kihulló szikrákat eltakarták, a levágott vasrácsot biztonságosan leválasztották az aktivistákról).

A rendőrség az esetleges sérültek ellátása érdekében orvosi jelenlétről is gondoskodott. A személyes szabadságot korlátozó jelentésekben foglaltak szerint senki nem szenvedett sérülést. Volt, aki azt kiabálta, hogy eltörték a kezét, illetve volt, aki sérelmezte, hogy állítólag nemi szervéhez ért az intézkedő oldalán viselt pisztoly.

Büntetőeljárás a rendelkezésre álló adatok szerint nem indult az ügyben. Egy alkalommal történt hivatalos személy elleni erőszak bűncselekményének megelőzésére felszólítás a zárt ajtón keresztül, amely eredménnyel járt, és az aktivisták azonnal elálltak a cselekmény elkövetésére irányuló szándékuktól. Szabálysértési eljárás a rendőrkapitányság rendelkezésére álló adatok szerint panaszossal és további 4 személlyel szemben indult.

2) A rendőrkapitányság csatolta N.-né Dr. E. K. Végrehajtói Irodájának 2012. június 28-án kelt megkeresését, melyben a bírósági végrehajtó egy a Budapesti (...) Kerületi Bíróság által kiállított végrehajtható okirat alapján kérte az adós elleni végrehajtás lefolytatásához két fő rendőri segítség biztosítását. A megkeresés a lakáskiürítés időpontját megjelölte.

Az iratok között a Testülethez érkezett továbbá egy „Adatlap a végrehajtási eljárásban történő rendőri közreműködésről”, amelyen szerepel a végrehajtható okiratot kiállító bíróság megnevezése, a végrehajtható okirat száma, a végrehajtási eljárás ügyszáma, valamint a végrehajtó neve is.

3) 2012. július 7-én kelt jelentésében a BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányság (...) Alosztály r. zászlósa beszámolt a kilakoltatás általa tapasztalt részleteiről. A r. zászlós részt vett az előzetes ellenőrzés lefolytatásában, amelyre azért volt szükség, mert a rendőrkapitányságnak tudomása volt róla, hogy a Koppány otthonvédő szervezet meg fog jelenni a kilakoltatáson és azt passzívan vagy aktívan akadályozni fogja.

A r. zászlós a D. u. (...) szám alatti lakás emeletén azt tapasztalta, hogy a kilakoltatás alatt álló lakás folyosója elé egy kb. 160. cm magas vasból készült korlátot emeltek, megakadályozva ezzel a folyosóra és közvetlenül az ajtó előtti térbe való bejutást. A lakásból egy Koppány feliratú pólót viselő személy közölte a r. zászlóssal, hogy nagyjából 15-en vannak a lakásban, és passzívan ellen fognak állni a kilakoltatásnak. Az észlelteket a r. zászlós jelentette felettesének, és a helyszínen maradt a további intézkedések megtétele érdekében.

Időközben a kilakoltatással érintett lakás előtti folyosórészen dupla fémrácsot helyeztek fel az otthonvédők, akik a végrehajtó felszólítására nem voltak hajlandóak elhagyni a lakást, ezért a végrehajtó rendőri közreműködést kért a lakásban tartózkodó személyek eltávolítása érdekében. Az aktivisták a helyszínen tartózkodó r. főhadnagy felszólítására sem voltak hajlandóak elhagyni a lakást.

A főhadnagy figyelmeztette a lakásban lévőket, hogy esetlegesen megsérülhetnek a lakás előtt torlaszként emelt fémrácsok és az ajtó eltávolítása során, és felszólította őket, hogy saját érdekükben hagyják el a lakást, ennek azonban továbbra sem tettek eleget. Ezt követően a torlaszként emelt rácsokat a kilakoltatást kérő személy távolította el. A lakásba ezek után sikerült bejutni, ahol felszólításra több személy elhagyta a lakást – ezért ők igazoltatásuk után szabadon távozhattak. A további intézkedéseket az aktívan vagy passzívan ellenálló személyekkel szemben a Készenléti Rendőrség állománya hajtotta végre. Az intézkedés során összesen 19 személy adatait kérték le a nyilvántartásokból, azonban a KIR-ben és a SIS-ben egyik személy sem szerepelt, illetve 7 személyt állított elő a Készenléti Rendőrség, akik közül 4 személyt a (...) kerületi, 3-at pedig a (...) kerületi Rendőrkapitányság előállítójában helyeztek el.

A lakásban tartózkodó S. L. -né rosszullette panaszkodott, valamint öngyilkossági szándékot hangoztatott a kilakoltatás miatt, ezért a korábban a helyszínre hívott mentő ápolója a (...) kórházba szállította. S. L.-né ellátást nem igényelt, kórházba történő szállításához pedig rendőri segítséget nem kértek. A lakásban tartózkodó személyek az ideiglenes rácsok kihelyezésekor vakolatot és festéket távolítottak el a falról, ami miatt értesítették Cs. L.-nét *(feltehetőleg a társasház gondnokát)*, aki elmondta, hogy a rongálási kárral kapcsolatban a későbbiekben fog nyilatkozni.

4) Az iratcsomag tartalmazott továbbá egy, a Terrorelhárítási Központ által a BRFK részére továbbított levelet, amely a „Koppány akció holnap” címmel hívja fel a BRFK munkatársainak figyelmét a kilakoltatással szemben tervezett demonstrációra. A levél a Koppány-csoport egyik aktivistájától származik, aki a 2012. július 17-én foganatósított kilakoltatás előzményeit ismerteti társaival, és felhívja őket a végrehajtással szembeni ellenállásra.

C) A Testület megtekintette továbbá a helyszínen készített videofelvételeket is.

1) A Készenléti Rendőrség egyik r. őrmestere 54 perc 34 másodperc hosszúságú felvételen rögzítette a helyszínen történt eseményeket. A videó elején a jelenlévők között szóváltás

alakul ki. A végrehajtó bemutatkozik, és az adóst keresi. Az aktivisták hangosan követelik a végrehajtótól a végrehajtási lapot, aki továbbra is kitartóan keresi az adóst, jelezve, hogy csak neki köteles igazolni a végrehajtás jogalapját. Az aktivistáktól a végrehajtó hiába próbálja megtudni, pontosan kik ők, és milyen jogos érdekük fűződik a végrehajtás meghiúsításához.

Először 04 perc 45 másodpercnél hangzik el felszólítás a rendőrség részéről a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés megszüntetésére, ekkor a résztvevőket személyazonosságuk igazolására is felszólítják és figyelmeztetik magatartásuk lehetséges jogkövetkezményeire. A felvételen látható rendőrök egy része bevetési öltözetet visel, esetükben a sisakon tisztán olvashatóak az azonosító számok, a szolgálati egyenruhát viselő rendőrökön pedig szemmel láthatóan névkitűző, és azonosító számmal ellátott jelvény van.

A lakáson kívül tartózkodó személyeket folyamatosan kísérik le az épület elé. A rendőrök és az aktivisták között hosszas párbeszéd és vita alakul ki a rendőrök által közölt tájékoztatással kapcsolatosan, 11 perc 24 másodpercnél pedig egy férfi megkezdi a bejárati ajtó előtti rács flexszel való eltávolítását. A rendőrök egy férfi folyamatos fizikai ellenállása közepette eltávolítják a belső rácsot. A rendőrök ekkor ismételten megkérik a jelenlévőket, hogy távolodjanak el a rácsból, illetőleg felhívják a figyelmüket arra, hogy vigyázzanak, nehogy megsérüljenek a rács eltávolítása során. 21 perc 24 másodperctől pedig látszik a tűzgátló, amivel megpróbálták megakadályozni, hogy a kipattanó szikrák a rácsot folyamatosan fogó és azt lábával támasztó férfi testi épségében kárt tegyenek. A panaszos először 23 perc 21 másodpercnél tűnik fel, amikor is közli, hogy mint a Koppány-csoport vezetője, ígéretet tesz arra, hogy a jelenlévő aktivisták „kiláncolják magukat”, amennyiben a végrehajtó haladékat ad a végrehajtással érintett lakás tulajdonosának. A fémrácsról eltávolított személyekkel a rendőrök folyamatosan közlik, hogy előállítják őket. 31 perc 34 másodpercnél ismételten elhangzik a rendőrök részéről, hogy aki az ajtó mellett áll, sérülésveszélynek van kitéve, ezért felszólítják az aktivistákat, hogy legyenek szívesek távozni. Az ajtó két oldalán álló rendőrök és aktivisták között folyamatos a kommunikáció. Az ajtót 38 perc 50 másodpercnél távolítja el a zárszakértő, ekkor jól kivehető az álló kameraállvány. A helyszíni parancsnok, amint a lakásba megérkezik, általánosságban felszólítja a lakásban tartózkodó valamennyi személyt személyazonosságának igazolására. A 41. perctől látható, hogy a tulajdonossal egy szobában tartózkodó ülő helyzetben látható panaszost is felszólítják arra, hogy álljon fel, illetőleg, hogy igazolja magát, azonban ennek a panaszos nem tesz eleget, hanem tovább ül/fekszik a földön. Az egyik intézkedő rendőr figyelmezteti a panaszost, hogy passzív ellenállást tanúsít, ezen magatartásával pedig szabálysértést követ el, azonban a panaszos továbbra is ellenáll, ekkor a rendőr közli vele, hogy az ellenállás miatt megbilincselik. Ezt követően a továbbra is földön fekvő panaszost 3-4 rendőr megbilincseli. A videofelvétel a többi jelenlévő lakásból történő kivezetését, valamint a tulajdonos, a végrehajtó és a rendőrök közötti beszélgetést mutatja.

2) A Készenléti Rendőrség r. törzsrörmesterének 15 perc 26 másodperc hosszúságú felvételén két ruházátvizsgálással egybekötött igazoltatás látható, amelyet a rendőrök már a kilakoltatás biztosításának végeztével, az érintett társasház előtt lévő parkolóban foganatosítottak. A felvétel kezdete 16 óra 2 perc, azonban a képsorokon a panaszos nem látható. Az intézkedés alá vont személyeket a felvétel végén a szolgálati gépjárműbe ültetik.

3) A Testület meghallgatta továbbá a Készenléti Rendőrség által az intézkedés napján 13 és 17 óra között rögzített rádióforgalmazás hanganyagát. A meghallgatott CD-lemez tartalma a rendőrség által megküldött iratok tartalmával egybe vág – azon konkrétan a panaszos személyéhez kapcsolódó közlés nem hallható.

D) A Testület emellett megtekintett egy, internetes fájlmegosztóra feltöltött videofelvételt is, amely a panaszos BRFK (...) Kerületi Rendőrkapitányságon történő ismételt bilincselését rögzíti. A videofelvételen jól látható, hogy a panaszos ellenáll a rendőri intézkedésnek, aminek következtében több rendőr lefogja. Eközben a panaszos egyik jelenlévő aktivistatársa is kiabálva kéri a panaszostól, hogy ne álljon ellen, úgyszincs értelme. Ezt követően két rendőr a panaszos felkarját fogva, valamint további rendőrök mellettük sétálva elvezetik a panaszost a rendőrségi járműhöz, amellyel átszállítják a BRFK (...) Kerületi Rendőrkapitányságra. A videofelvétel elérhetősége: <http://www.youtube.com/watch?v=AkM3Ez6Ga5w>.

III.

A Testület elsőként azt vizsgálta, hogy mely panaszosi sérelmek tekintetében folytathatja le vizsgálatát.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése értelmében akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést fogyanatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

E rendelkezés alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, amelyek az Rtv. felsorolt fejezeteinek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
 - a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag-jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
 - a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.),
- tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

Az Rtv. 92. §-ából következik továbbá, hogy a Testület eljárását – akár személyesen, akár képviselő útján – csak az kezdeményezheti, akit a rendőri intézkedés érintett.

Nem vizsgálhatta a Testület ezért a panasz azon részeit, amelyekben a panaszos másokkal szembeni – jogszerűtlennek ítélt – rendőri intézkedésekről számol be. Így nem vizsgálta többek között a Testület a panaszos azon állítását, hogy a rendőrök a második rácsnál egy abba kapaszkodó embert durván a ráccsal együtt mozgattak és elvezettek, továbbá, hogy a rendőrök közvetlenül az aktivisták teste mellett vágták le a vasat, nem törődve azzal, hogy sérülést okoznak-e. A Testület vizsgálatát jelen állásfoglalás IV. részében kizárólag a panaszos személyére nézve folytatta le. A demonstráció egyéb résztvevőit érintő, de a panaszos által előadott sérelmekre nézve a Testület rögzíti, hogy a panaszt nem a jogosult terjesztette elő.

A Testület tehát a panasz fenti részei tekintetében azt volt kénytelen megállapítani, hogy a beadványt nem a jogosult terjesztette elő.

IV.

A Testület a panaszosnak az alábbi sérelmeit vonta vizsgálat alá.

A panaszos álláspontja szerint a végrehajtási eljárás és az ennek kapcsán foganatosított rendőri intézkedés jogszerűtlen volt. A panaszos kifogásolta továbbá, hogy a rendőrök a lakásba történő behatolásukkor, illetőleg az intézkedés során elmulasztották a szükséges felszólításokat, valamint előadta megbilincselésével és előállításával kapcsolatos panaszát is.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) II. cikkében foglalt emberi méltósághoz és az abból levezethető testi integritáshoz, IV. cikkében biztosított személyes szabadsághoz, valamint a XXIV. cikkében biztosított tisztességes eljáráshoz fűződő jogát az alábbiak szerint.

1.) A panaszos beadványában előadta, hogy álláspontja szerint a rendőri intézkedés jogszerűtlen volt, illetőleg a rendőrség a demonstráció során visszaélt hatalmával és megbotránkozást, riadalmat keltett, amire tekintettel a Testület mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a panasszal érintett ügyben fennállt-e a rendőrség intézkedési kötelezettsége, illetőleg, hogy az általa foganatosított intézkedések jogszerűek voltak-e.

A rendőrségi iratokból kitűnt, hogy a rendőri intézkedésre a N.-né Dr. E. K. önálló bírósági végrehajtó által küldött (...) számú megkeresés alapján került sor. A végrehajtó megkeresésében a végrehajtási cselekmény biztosítását kérte. A kilakoltatás napján az eljárás lefolytatását a végrehajtó bemutatkozással és az eljárási cselekmény tényének közlésével kezdte meg, majd az együttműködés hiánya, és tevékenységének akadályozása miatt, valamint biztonságának megóvása érdekében kért rendőri segítséget a Vht. 45. §-a alapján. A végrehajtó eljárásának biztosítása jogalapjául a Szolgálati Szabályzat 37. §-a szolgált.

A BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányság csatolta N.-né Dr. E. K. Végrehajtói Irodájának 2012. június 28-án kelt megkeresését, amelyben a bírósági végrehajtó egy, a Budapesti (...) Kerületi Bíróság által kiállított végrehajtható okirat alapján kérte az adós elleni végrehajtás lefolytatásához rendőri segítség biztosítását. A megkeresés a lakáskiürítés időpontját megjelölte. Ezen iratokon túlmenően a Testület rendelkezésére állt egy, a végrehajtási eljárásban történő rendőri közreműködésről kiállított adatlap, amelynek tartalma a rendőri jelentésekben hivatkozott adatokkal megegyezik.

A helyszínen történeteket nagy terjedelmű videofelvétel rögzítette, amely az intézkedés körülményeit illetően a Testülethez a rendőrségtől érkezett iratok tartalmát messzemenőig alátámasztotta. A felvételekből nyilvánvaló, hogy a helyszínen végrehajtási eljárás volt folyamatban – a helyszínen megjelent a végrehajtó, bemutatkozott, és közölte, hogy végrehajtási eljárás keretében a lakást ki kell ürítenie. Tekintettel arra, hogy tiltakozó aktivisták a kilakoltatással érintett lakás bejárata elé torlaszt emeltek, és azon a végrehajtót felszólítása ellenére sem voltak hajlandók átengedni, a helyszínparancsnok felszólította őket, hogy magatartásukkal ne akadályozzák a végrehajtó jogszerű eljárási cselekményének véghezvitelét.

A rendőrség bírósági végrehajtási eljárásban való közreműködéséről az Rtv. 39. §-a rendelkezik. A jogszabályhely értelmében a rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be, kivéve – egyéb esetek mellett – végrehajtási eljárás lefolytatása céljából, ha az abban való közreműködés – jogszabály alapján

– a rendőrség számára kötelező. A végrehajtási eljárásban a rendőr kirendelésének törvényességéért a végrehajtást elrendelő szerv vezetője a felelős.

A Szolgálati Szabályzat 37. §-a az Rtv. rendelkezéseit az alábbiak szerint egészíti ki. Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv az állami és a helyi önkormányzati szervek által foganatosított végrehajtási eljárásban részt vevő személyek biztonsága megóvásához segítséget nyújt, valamint a végrehajtási eljárásban alkalmazható helyszíni kényszercselekményeknek való ellenszegülést megszünteti, továbbá – ha a végrehajtási kényszercselekményre feljogosított az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv közreműködését kéri – végrehajtja a bíróság intézkedésében meghatározott adós személye elleni kényszercselekményt. A rendőrt az erre irányuló kérelem alapján az illetékes rendőrkapitányság vezetője rendeli ki, sürgős esetben a végrehajtási cselekményt foganatosító szóbeli kérésére is. A rendőr a végrehajtás helyszínén a közreműködést kérő intézkedése alapján működik közre.

Sürgős kirendelés esetén a rendőrkapitányság vezetője legalább kétfős járőrt vezényel ki, amelynek vezetőjét a parancsnoki állományból jelöli ki. A rendőr végrehajtási cselekményeket nem végezhet, a végrehajtót kizárólagosan megillető kényszercselekményt nem foganatosíthat, rakodási, szállítási munkában nem vehet részt. A rendőr az Rtv.-ben megállapított kényszerítő eszközök megfelelő alkalmazása mellett gondoskodik arról, hogy az illetéktelen személyeket távol tartsa a végrehajtás helyszínétől. A rendőr szolgálati előjárója köteles gondoskodni erősítésről, ha a feladat teljesítése nehézségekbe ütközik.

A Vht. alapvető rendelkezései között, az 5. §-ban az alábbiakat rögzíti. A bírósági végrehajtás során állami kényszerrel is el kell érni, hogy a pénzfizetésre, illetőleg az egyéb magatartásra kötelezett teljesítse a kötelezettségét. Az állami kényszer – a törvény keretei között – elsősorban az adós vagyoni jogait korlátozhatja, kivételesen az adós személyiségi jogait is érintheti. Az adós személye elleni kényszercselekményt – a bíróság, illetőleg a bírósági végrehajtó (a továbbiakban: végrehajtó) intézkedése alapján – a rendőrség végzi el. A rendőrség jogosult és köteles mindazokat a kényszerítő intézkedéseket megtenni és kényszerítő eszközöket alkalmazni, amelyek a rendőrségről szóló jogszabályok szerint megtehetők, illetőleg alkalmazhatók, és az adott esetben a végrehajtás eredményes befejezéséhez szükségesek.” A 45. § értelmében továbbá: „Ellenszegülés esetén a végrehajtó közvetlenül a legközelebbi helyi rendőri szervhez fordul, amely köteles a végrehajtási eljárásban haladéktalanul közreműködni az ellenszegülés megszüntetése végett. A végrehajtó a rendőrség közreműködését feltünteti a végrehajtási cselekményről készült jegyzőkönyvben.”

A Testület hatásköri szabályai értelmében a végrehajtás és a végrehajtói magatartás jogszerűségének a vizsgálatára nem jogosult, azt ugyanakkor kétséget kizáróan meg tudta állapítani, hogy a csatolt dokumentumok és az idézett rendelkezések a rendőrség oldalán közreműködési kötelezettséget teremtettek az aktivisták tevékenységének alapjául szolgáló végrehajtási eljárásban. A helyszínen a rendőrök a végrehajtó előzetes kérésének, illetve a helyettes végrehajtó kilakoltatás során adott instrukcióinak megfelelően voltak kötelesek a végrehajtás eredményes lebonyolítása érdekében közreműködni.

A Testület utal továbbá az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdésére, miszerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A Testület – elsősorban a helyszínen készült felvételek alapján kialakított – álláspontja szerint a helyszínen a végrehajtó megkeresésére megjelent rendőrök egyértelműen a közrendet veszélyeztető cselekményt tapasztaltak, amikor észlelték, hogy az aktivisták a végrehajtási eljárás megakadályozására törekedve barikáddal zárták ki a végrehajtót az ingatlanból, ezért a rendőrségnek kétséget kizárólag intézkedési kötelezettsége keletkezett.

Az Rtv. 19. §-ának (1) bekezdése értelmében pedig a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

A Testület a fentiekben kifejtettek alapján arra a következtetésre jutott, hogy kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában jártak el a végrehajtás helyszínén a rendőrök, és jogszerűen hatoltak be a magánlakásba. A rendőrök a Vht. 45. §-a által keletkeztetett közreműködési kötelezettségüket teljesítették, amikor tevékenységüket a végrehajtó intézkedései szerint fejtették ki, így a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának megsértését nem valószínűzték meg, amikor őt – társaival együtt – a lakás elhagyására szólították fel.

2) A panaszos sérelmezte beadványában, hogy a rendőrök minden előzetes felszólítás nélkül betörték a lakás ajtaját.

Az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Az Rtv. a rendőrség intézkedési kötelezettségét rögzítő 13. §-ának (3) bekezdése továbbá kimondja, hogy ha a rendőrt az intézkedés megtételében tárgy akadályozza, azt eltávolíthatja, vagy az akadályt más módon elháríthatja, az ezzel okozott kárért a rendőrségnek az intézkedés alapjául szolgáló cselekményben vétlen károsultat kártalanítania kell.

A Testület hivatkozik az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdésére is, melynek értelmében a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

Beadványában a panaszos határozottan állította, hogy rendőrök törték be a lakás ajtaját. A Készenléti Rendőrség parancsnokának tájékoztatása szerint a lakásba való bejutást a bírósági végrehajtó által biztosított lakatos szakmunkás végezte, a torlaszok megbontásában pedig a rendőrség nem vett részt.

Az elhangzott felszólításokkal kapcsolatban a Készenléti Rendőrség parancsnoka közölte, hogy a végrehajtást akadályozó személyekkel már az intézkedés kezdetén közölték a jogerős bírósági határozaton alapuló végrehajtás tényét, és egyúttal felszólították őket, hogy tevékenységükkel ezt ne akadályozzák. A helyszíni parancsnok a felszólításokat többször is megismételte, melyre reagálva a résztvevők egyszerre hangos kiabálásba kezdtek. A

jelenlévőknek ismételten elmondták, hogy cselekményükkel a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését követik el, és figyelmeztették őket, hogy amennyiben szabálysértő magatartásukat nem hagyják abba, előállításra kerülnek a BRFK (...) Kerületi Rendőrkapitányságra. Amikor már a belülről eltorlaszolt bejárati ajtón próbáltak bejutni a rendőrök, többször, jól hallhatóan arra is felszólították a lakásban tartózkodó személyeket, hogy a torlasztól távolodjanak el, nehogy valaki megsérüljön. A Készenléti Rendőrség parancsnokának álláspontja szerint a rendőrök a torlaszok megbontásakor kizárólag a sérülések elkerülése érdekében működtek közre.

A BRFK (...) Kerületi Rendőrkapitányság kapitányságvezetője hasonlóképpen arról tájékoztatta a Testületet, hogy az akadályok elhárításáról a közreműködés kérelmezője gondoskodott, a rendőrség a testi épség megóvása és az esetleges sérülések elkerülése érdekében működött közre a felvételeken látható módon (pl.: flexeléskor a kihulló szikrákat eltakarták/ a levágott vasrácsot biztonságosan leválasztották az aktivistákról).

A videofelvételeken a lakásba való bejutás folyamata részleteiben végigkövethető. A felvételeken jól látszik, hogy a bejárati ajtó zárjának eltávolításán és az ajtó betörésén egy személy dolgozik, aki a helyszínen tartózkodó rendőrökkel ellentétben nem visel szolgálati egyenruhát. A Testület álláspontja szerint ugyanakkor nem bír különös jelentőséggel, hogy pontosan ki törte be az ajtót, tekintettel arra, hogy az ajtó betörésére kifejezetten egy rendőri intézkedéssel összefüggésben került sor.

A videofelvételek alapján aggálytalanul megállapítható, hogy a bejárati ajtó olyan, az Rtv. fent idézett 13. § (3) bekezdésében említett tárgy volt, amely a rendőröket a kilakoltatás biztosításában akadályozta. Az ajtó betörésének indoka kifejezetten az volt, hogy azt a végrehajtást akadályozó személyek magukra zárták.

A fenti okfejtés alapján a Testület arra a következtetésre jutott, hogy az ajtó betörése jogszerűen történt, arra az Rtv. 13. §-ának (3) bekezdése kellő felhatalmazást biztosított, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga nem szenvedett sérelmet.

A panaszos külön sérelmezte ugyanakkor, hogy az ajtót minden előzetes felszólítás nélkül törték be. A Testület részére megküldött felvételek a panaszos ezen állítását egyértelműen cáfolják. A végrehajtó közli a végrehajtás tényét, és akkor is, amikor a rendőrség felszólítja a torlasz mögött tartózkodó személyeket a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés megszüntetésére. A tájékoztatás megtörténtét az aktivisták nyilvánvalóan hallották, mivel tisztán kivehető, hogy a végrehajtás jogalapját illetően vitába szállnak a rendőrséggel, valamint a bírósági végrehajtóval. Ezt követően az aktivisták bezárkóznak a lakásba. A felvételen 31 perc 34 másodpercnél a helyszíni parancsok tisztán érthetően közli, hogy aki az ajtó mellett áll, menjen el tőle, mert megsérülhet. Az ajtó betörése egy percekig tartó, hosszú folyamat, mely alatt mindvégig lehet hallani a lakásban tartózkodó személyek tiltakozását.

A Testületben a rendőrkapitányságról érkezett iratok tartalmát megerősítő videofelvételek megtekintését követően az a határozott meggyőződés alakult ki, hogy a rendőrök megfelelő hangerővel, többször is figyelmeztették az ajtó mögött tartózkodó személyeket az ajtó betörésére, és felhívták figyelmüket, hogy ha az ajtó közelében maradnak, testi épségük veszélybe kerülhet. A Testület mindezek alapján megállapította, hogy a végrehajtó eljárási cselekményét a rendőrség megfelelően biztosította, a szükséges felszólítások elhangzottak, ezért a panaszos testi épségét az intézkedés nem veszélyeztette.

A Testület e körben megjegyzi azt is, hogy álláspontja szerint nem volt szükség hangosbemondó használatára, ugyanis a videofelvétel tanúsága szerint az aktivisták és az intézkedő rendőrök közötti kommunikáció mindvégig megoldott volt.

3) A Testület a panaszos előállításával kapcsolatban az alábbi megállapításokra jutott.

a) A Testület elsőként a panaszos előállításának jogszerűségét vizsgálta.

A panaszos előadása szerint a lakás ajtajának betörését követően a panaszos és további aktivisták a földön ülve fejezték ki tiltakozásukat, majd a panaszoshoz lépett egy rendőr és igazolványát kérte, valamint felszólította, hogy álljon fel és menjen velük. Erre a panaszos nem volt hajlandó, aminek következtében 4-5 rendőr a panaszosnak esett és durván a földre teperte őt. Hiába üvöltött, hogy kitekerik a karját és szívbeteg, nem törődtek vele. Ezt követően „hátratört” karral kísérték az autóhoz, még kabátját sem vehette magához.

A Készenléti Rendőrség a Testület megkeresésére adott tájékoztatásában azt rögzítette, hogy a panaszossal szemben testi kényszerszert és bilincset alkalmaztak, illetőleg előállították, tekintettel arra, hogy a végrehajtást akadályozta, a helyszínt a rendőri felszólítás ellenére nem hagyta el, a rendőri intézkedésnek nem engedelmeskedett, amivel szabálysértést követett el, amelyet a felszólítások ellenére tovább folytatott. A panaszost a BRFK (...) Kerületi Rendőrkapitányság utasítására a BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányságára szállították át, tekintettel arra, hogy a fogdában nem volt több hely.

A panaszos előállításának végrehajtásáról szóló jelentés tartalma szerint a panaszost az Rtv. 29.§ (1) bekezdése alapján igazoltatták, az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján ruházatát átvizsgálták, továbbá az Rtv. 33.§ (2) bekezdés f) pontjának első fordulata alapján, mint szabálysértést felszólítás ellenére folytató személyt előállították.

A jelentést készítő rendőr a lakatos mester segítségével 16 óra 20 perckor jutott be a lakásba, ám a bent lévő személyek a rendőri felszólításnak ismételten nem tettek eleget, ezt követően megkezdődtek az előállítások. Az eljárás során a lakás belső szobájában lévő személyeket ismételten felszólították cselekményük abbahagyására, aminek azok ismételten nem tettek eleget. A szobában tartózkodott a panaszos is, akivel szemben az irányító parancsnok B. T. r. fhdy. utasítására a jelentést készítő rendőr testi kényszerszert alkalmazott, majd kezét hátra helyzetben megbilincselte, mivel a panaszos passzív ellenállást tanúsított. A panaszos a szabálysértést nem ismerte el, azonban a szabálysértési nyilatkozatot aláírta. A panaszos ruházatát a gépjármű mellett átvizsgálták, majd sérülés és panaszmentesen előállították a BRFK (...) Kerületi Rendőrkapitányságra, ahol az ÜTI utasítására a BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányságra átszállították 17 óra 50 perckor.

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás tartalma alapján az Rtv. fenti rendőri jelentésben ismertetett rendelkezéseinek panaszossal szemben történő alkalmazása jogszerű és szakszerű volt, illetőleg megfelelt az arányosság követelményeinek.

A rendőrség által rendelkezésre bocsátott 54 perc 34 másodperc hosszúságú videofelvétel tanúsága szerint a helyszínen tartózkodó aktivisták – köztük a panaszos is – a többszöri rendőri felszólítás ellenére folyamatosan arra törekedtek, hogy a végrehajtó eljárását megakadályozzák. A panaszos – lényegében általa sem vitatott – ellenállásának tényét támasztja alá az a videofelvételen rögzített esemény is, hogy a panaszos közli, hogy mint a

Koppány-csoport vezetője ígéretet tesz arra, hogy a jelenlévő aktivisták „kiláncolják magukat”, amennyiben a végrehajtó haladékot ad a végrehajtással érintett lakás tulajdonosának. A panaszos a rendőrök lakásba való bejutását követően pedig passzív ellenállás tanúsításával (felszólítás ellenére a földről nem volt hajlandó felállni) szegült ellen az intézkedésnek.

A rendőrség a jelenlévőket többször felszólította a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés megszüntetésére, illetőleg személyazonosságuk igazolására, továbbá figyelmeztették a résztvevőket magatartásuk lehetséges jogkövetkezményeire. A rendőrök az egyik aktivista folyamatos fizikai ellenállása közepette távolították el a belső rácsot, többször kérve a jelenlévőket, hogy távolodjanak el a rácsból, illetőleg felhívták a figyelmüket arra is, hogy vigyázzanak, nehogy megsérüljenek.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdésének f) pontja alapján a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Amennyiben a Testület ezt a vizsgálatot nem végezné el, a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga.

A szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 216. § (1) bekezdése szerint aki a rendvédelmi szerv vagy a vámszerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, szabálysértést követ el.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján egyértelmű, hogy az aktivisták – köztük a passzív ellenszegülést tanúsító panaszos – a végrehajtási eljárást aktívan akadályozták, ezen tevékenységükkel pedig a többszöri – szabálysértés elkövetésére, illetőleg annak jogkövetkezményeire is kiterjedő rendőri felszólítás ellenére – nem hagytak fel.

Ez a magatartás nyilvánvalóan alkalmas volt rá, hogy felvesse a „jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenségnek” a rendőri intézkedéshez szükséges fokú gyanúját. Az sem kétséges, hogy a magatartás abbahagyására a panaszost többször felszólították. A Testület álláspontja szerint ezért a rendőrség számára a jelentések által hivatkozott Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont megfelelő jogalapot biztosított a panaszos előállítására.

Tekintettel ugyanakkor arra, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdésében foglalt előállítás mérlegelést enged a rendőröknek, a Testület azt is vizsgálta, hogy az intézkedés megfelelt-e az Rtv. 15.§ -ban foglalt arányossági követelményeknek.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján – tekintettel az ellenszegülés kitartó voltára és arra, hogy az aktivisták nagyobb csoportja tanúsított ellenszegülést – a Testület úgy ítélte meg, hogy az intézkedő rendőröknek nem állt nyilvánvalóan rendelkezésére másik olyan – kisebb jogkorlátozással járó – eszköz a jogsértő magatartás folytatásának megakadályozására.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint az előállításnak volt jogalapja és megfelelt az arányosság követelményeinek, ezért ennek kapcsán nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga, azt a rendőrség jogszerűen korlátozta.

b) Az arányosság körében azonban az előállítás hosszát is vizsgálni kell, amellyel kapcsolatban a Testület eltérő álláspontra helyezkedett az alábbiak szerint.

Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentésben foglaltak szerint bilincset 16 óra 30 és 16 óra 40 perc között alkalmaztak, majd a gépjármű melletti ruházatátvizsgálást követően a panaszost sérülés és panaszmentesen előállították a BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányságra. A Készenléti Rendőrség állományába tartozó rendőr a panaszost 18 óra 54 perckor sérülés és panaszmentesen átadta a BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányság ügyeletes tisztjének. A jelentésen kézírással és pecséttel ellátva látható az is, hogy a panaszost az előállító helyiségből 22 óra 13 perckor szabadították. (A Testület itt megjegyzi azt is, hogy a panaszos előállításának időtartamára vonatkozó igazolás az iratok között nem fellelhető.)

A Készenléti Rendőrség r. hdgy. alosztályvezetője jelentésében foglaltak alapján 18 óra 00 perckor hagyta el a helyszínt bevetési csoportjaival a biztosítás parancsnokának engedélyével, azonban a bírósági végrehajtók munkájának segítésére a (...) bevetési csoportból hátrahagyott 4 főt.

A rendelkezésre álló iratok és a panaszos előadása alapján a panaszost az előállítás során nem hallgatták ki, vele szemben további intézkedést nem foganatosítottak. Az előállítás tartamáról szóló igazolás az iratok között nem szerepel, azonban fentiekből az állapítható meg, hogy a panaszos előállítása kb. 16 óra 40 perc körüli időtől 22 óra 13 percig, azaz közel hat órán át tartott.

A videofelvételek tanúsága szerint a végrehajtó a lakásba bejutott, az aktivisták végrehajtási eljárást akadályozó tevékenységüket a rendőrök intézkedése következtében abbahagyták. A fentebb ismertetett jelentésben foglaltak alapján a bevetési csoport (négy rendőr hátrahagyásával) is elhagyta a helyszínt. Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint az előállítás céljának (szabálysértés megszakítása) megvalósítására elégséges lett volna rövidebb tartamú előállítás is, ugyanis nem merült fel további jogellenes cselekmény(ek) elkövetésének reális veszélye az előállítottak részéről.

A Testület emellett megjegyzi azt is, hogy a panaszos előállítása során semmiféle eljárási cselekményt nem folytattak le vele szemben.

Minthogy pedig az arányosság követelményét az előállítás vonatkozásában specifikáló Rtv. 33. § (3) bekezdés („a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig [...] korlátozhatja”) egyértelművé teszi, hogy az előállítás céljának megvalósulását követően fenntartott szabadságelvonás jogsértő, nyilvánvaló, hogy az Rtv. 33. § (2) f) I. fordulatára alapozott előállítás nem tarthatott volna jogszerűen 6 órán keresztül.

A Testület fentiek alapján azt állapította meg, hogy a panaszos előállítása annak eltúlzott (közel 6 órás) időtartama miatt nem felelt meg az arányosság követelményének, amire tekintettel sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.

4) A Testület annak vizsgálatakor, hogy a panaszos két alkalommal történő megbilincselése megfelelő jogalap birtokában történt-e, illetőleg a kényszerintézkedés megfelelt-e az Rtv. 15. §-ában foglalt előírt arányosság követelményének az alábbi megállapításokra jutott. .

a) A panaszost a rendőrök elsőként a lakásba történő bejutást követően bilincselték meg.

A panaszos előadása szerint a lakás ajtajának betörését követően a panaszos és további aktivisták a földön ülve fejezték ki tiltakozásukat, majd a panaszoshoz lépett egy rendőr és igazolványát kérte, valamint felszólította, hogy álljon fel és menjen velük, amire a panaszos nem volt hajlandó, mire 4-5 rendőr a panaszosnak esett, és durván a földre teperték. Hiába üvöltött, hogy kitekerik a karját és szívbeteg, nem törődtek vele. Ezt követően „hátratórt” karral kísérték az autóhoz, még kabátját sem vehette magához.

Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés tartalma szerint a panaszossal szemben bilincset az Rtv. 48. § d) pontja alapján (azaz ellenszegülés megtörése érdekében), illetőleg a 48. § b) pontja alapján (támadás megakadályozása érdekében) alkalmaztak. A bilincset 16 óra 30 perctől 16 óra 40 percgig alkalmazták a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. § (4) bekezdés b) pontja szerint a kezek „előre ill. hátra” bilincselésével. A rendőri intézkedés során sérülés nem keletkezett.

A jelentés tartalma szerint a lakás belső szobájában lévő személyeket ismételten felszólították cselekményük abbahagyására, aminek azok ismételten nem tettek eleget. A szobában tartózkodott a panaszos is, akivel szemben az irányító parancsnok B. T. r. fhdgy. utasítására a jelentést készítő rendőr testi kényszert alkalmazott, majd kezeit hátra helyzetben megbilincselte, mivel a panaszos passzív ellenállást tanúsított.

A rendelkezésre álló videofelvétel tanúsága szerint az intézkedő rendőrök a tulajdonossal egy szobában tartózkodó, ülő helyzetben látható panaszost is felszólítják arra, hogy álljon fel, illetőleg, hogy igazolja magát, azonban ennek a panaszos nem tesz eleget, hanem tovább ül/fekszik a földön. Az egyik intézkedő rendőr figyelmezteti a panaszost, hogy passzív ellenállást tanúsít, ezen magatartásával pedig szabálysértést követ el, azonban a panaszos továbbra is ellenáll, ekkor a rendőr közli vele, hogy az ellenállás miatt megbilincselik. Ezt követően a továbbra is földön fekvő panaszost 3-4 rendőr megbilincseli. A videofelvétel a többi jelenlévő lakásból történő kivezetését, valamint a tulajdonos, a végrehajtó és a rendőrök közötti beszélgetést mutatja.

A kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűségét vizsgálva a Testület az alábbi jogszabályi rendelkezésekre volt figyelemmel.

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése értelmében a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe vételével alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható. Az Rtv. 47. §-a a testi kényszer alkalmazására vonatkozóan rögzíti, hogy a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést alkalmazhat. A 48. § alapján továbbá a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának

megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására, d) ellenszegülésének megtörésére.

Az Rtv. előírásait a Szolgálati Szabályzat az alábbiakkal egészíti ki. A jogszabály 39. § (1) bekezdése rögzíti, hogy „az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan”. Ugyanezen törvényhely határozza meg azt, hogy az intézkedés alá vont személy magatartása minnek minősül: „a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat; b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni; c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrre, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad”.

A bilincseléssel összefüggésben a Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdésében példálózó jelleggel felsorolja, hogy az adott kényszerítő eszköz alkalmazása az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben kivel szemben indokolt:

- „a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,
- b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,
- c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,
- d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,
- e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget,
- f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy
- g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő”.

A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján arra a megállapításra jutott, hogy a rendőrök megfelelő jogalap birtokában alkalmaztak bilincset a panaszossal szemben, ugyanis a videofelvételen, az intézkedés megkezdésétől folyamatosan elhangzó rendőri felszólítások ellenére nem hagyott fel szabálysértő magatartásával, illetőleg a konkrét intézkedéskor (a rendőrök lakásba történő belépését követően a panaszos igazoltatására történő felszólításkor) passzív ellenszegülő magatartást tanúsított. A videofelvétel tanúsága szerint az intézkedő rendőrök elsőként megkísérlik felállítani a panaszost, aki ennek – az ismételt rendőri felszólítás ellenére – továbbra is ellenállt, majd ezen testi kényszerszerűen követően került sor a megbilincselésére.

A rendőrség a bilincselés jogalapját illetően az Rtv. 48. § d) és b) pontját jelölte meg, azonban az nem vált világossá, hogy a megjelölt jogalapok melyik, időben elkülönülő bilincselésre vonatkoztak.

A Testület arra a megállapításra jutott, hogy a jelen pontban vizsgált, elsőként alkalmazott bilincselés vonatkozásában a rendőrség által megjelölt 48. § d) pontja (ellenszegülésének megtörésére) a rendelkezésre álló adatok alapján megfelelő jogalpnak bizonyult a panaszos megbilincselésére.

A fokozatosság megtartása mellett a Testület az arányosság kérdésének körében értékelte az ellenszegülésben résztvevők nagyobb számát és az ellenszegülés kitartó voltát is, és az ügy összes körülménye alapján arra jutott, hogy a bilincselés nem volt aránytalannak tekinthető az adott helyzetben, így alapjogsértést nem állapított meg.

b) A Testület a panaszos átszállítását megelőzően a BRFK (...) Kerületi Rendőrkapitányságon alkalmazott bilincselésével összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

Az előállítás végrehajtásáról és kényszerintézkedés alkalmazásáról szóló jelentésben foglaltak szerint a panaszos az átszállítást megelőzően ismét passzív ellenállást tanúsított, a BRFK (...) Kerületi Rendőrkapitányságon belekapaszkodott egy székbe, majd rendőri felszólítás ellenére nem engedelmeskedett, ezért testi kényszert, majd 17 óra 55 perctől 18 óra 20 percig ismételten bilincset alkalmaztak vele szemben. A panaszost ezt követően sérülés és panaszmentesen elhelyezték a BRFK (...) Kerületi Rendőrkapitányság előállító helyiségébe.

Tekintettel arra, hogy a Testületnek a panaszos második bilincselésével kapcsolatban nem állt rendelkezésre videofelvétel, egy internetes fájlmegosztóra feltöltött felvételt tekintett meg. A felvételen jól látható, hogy a panaszos ellenáll a rendőri intézkedésnek, aminek következtében több rendőr lefogja. Eközben a panaszos egyik jelenlévő aktivistatársa is kiabálva kéri a panaszostól, hogy ne álljon ellen, úgyszincs értelmé. Ezt követően két rendőr a panaszos felkarját fogva, valamint további rendőrök mellettük sétálva elvezetik a panaszost a rendőrségi járműhöz, amellyel átszállítják a BRFK (...) Kerületi Rendőrkapitányságra.

A Testület az a) pontban hivatkozottak figyelembe vételével arra a megállapításra jutott, hogy a panaszos felvételen rögzített intézkedéssel szembeszegülő magatartása egyértelműen okot adott a testi kényszer, majd ennek hatástalansága okán a bilincs alkalmazására.

Tekintettel arra, hogy a rendőri jelentésekből és panaszos nyilatkozatából, valamint a rendelkezésre álló videofelvétel alapján az derül ki, hogy az első bilincselés alkalmával a panaszos az intézkedés kezdetétől fogva folyamatosan ellenszegült a vele szemben alkalmazott jogszerű intézkedésnek, a lakásba való bejutást követően pedig többszöri rendőri felszólítás ellenére passzív ellenállást tanúsított, illetőleg a második bilincselés alkalmával testi erővel, illetve egy székbe kapaszkodva igyekezett ellenállni a rendőri intézkedésnek, a Testület azt állapította meg, hogy a panaszossal szemben a fent ismertetett esetekben alkalmazott testi kényszer és bilincselés jogszerű volt és megfelelt a fokozatosság és arányosság követelményének.

IV.

A Testület az intézkedés jogalapját vizsgálva úgy ítélte meg, hogy a végrehajtás helyszínén a rendőrök kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában jártak el, és jogszerűen hatoltak be a lakásba, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült az intézkedés során, amikor őt – társaival együtt – a lakás elhagyására szólították fel. A Testület álláspontja szerint a panaszos előállítása is kellő jogalappal és az arányosság elvének megtartásával történt, előállításának időtartama azonban sértette az arányosság követelményét, ezáltal sérült a panaszos személyi szabadsághoz fűződő joga. A Testület emellett megállapította azt is, hogy a panaszos megbilincselése nem sértette, csupán jogszerűen korlátozta a panaszos emberi méltósághoz, illetőleg az abból levezethető testi integritáshoz fűződő jogát.

A Testület úgy ítélte meg, hogy a megvalósult jogsértés súlya indokoltta teszi a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért döntését a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki.

Budapest, 2013. november 13.

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZBÍRÓSÁG